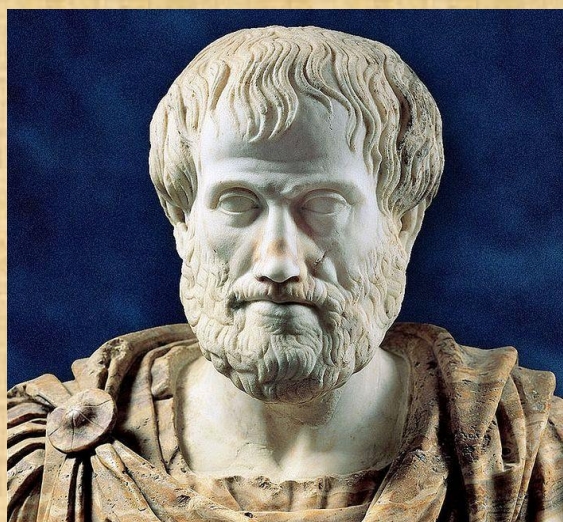

Із золотого фонду: талановиті вчені всіх часів

Наша книгозбірня багата на цікаві та неординарні книги, але найбільше ми пишаємося фондом рідкісних та цінних видань. Адже нам вдалося зібрати не лише багату колекцію з різних галузей знань, а й значну кількість книг видатних корифеїв науки, видання яких було здійснено ще за їх життя.

Тому цей випуск циклу бібліографічних досліджень «Із золотого фонду» ми присвячуємо талановитим вченим всіх часів.

Арістотель (384 до н. е.— 322 до н. е.) — давньогрецький вчений-енциклопедист, філософ і логік, засновник класичної (формальної) логіки.

На долю Арістотеля випала місія підбити підсумок досягнень учених і філософів античної Греції і, узагальнивши їх працю, передати наступним поколінням. Тільки такий геній був здатним виконати це титанічне завдання. Він був одним із найвизначніших енциклопедистів, відомих людству. Ним були закладені основи біології, фізики, етики, логіки, психології, соціології.

Аристотель. О частях животных [Текст] / Аристотель ; пер. с греч., вступ. статья и примечания В. П. Карпова ; [ред. А. Гайсинович, С. Сапожников]. – М. : Биомедгиз, 1937. – 219, [1] с. : фото, табл., портр. ; [12,5x20 см]. – (Классики биологии и медицины). – Издательская обложка, коленкорový переплет, (техническая ткань), увеличенный формат. Сохранность хорошая. – Указатель: с. 217–219.

Це перша книга, яка була присвячена методологічним питанням. У другій книзі Аристотель вказує на елементи, з яких складаються тварини, а саме початки сухого (кістки) і вологого (кров, мозок, молоко). Також він стверджує, що жодна тварина не існуватиме без харчування, завдяки якому можливі зростання та існування організму. Не менш необхідні для пошуку їжі органи чуття. Нутрощі (наприклад, серце і вени) він виявляв виключно у тварин з кров'ю і не знаходив у безкровних (наприклад, м'якотілі і комахи). Крім серця, в числі нутрощів він також розглядав нирки, печінку, легені і селезінку. Класифікуючи тварин, Аристотель виділяв безногих (змії), двоногих (птиці) і чотириногих, яйцевідкладаючих і живонароджених, рогатих і безрогих, багатопалих і копитних (однокопитних і парнокопитних), волохатих і пернатих.

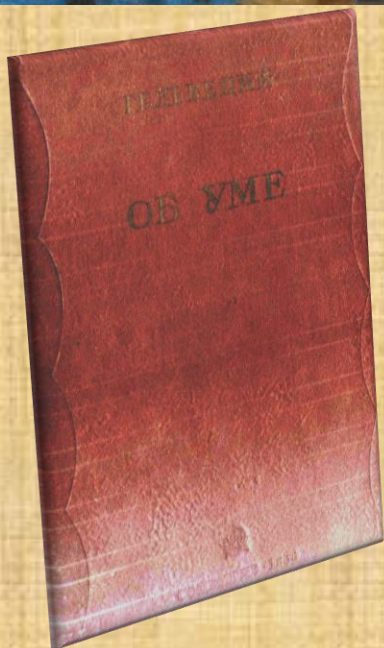
На підставі численних спостережень Арістотель поділив тварин на 2 групи, що приблизно відповідають групам хребетних і безхребетних, заклав основи описової й порівняльної анатомії, описав близько 500 видів тварин. Вивчаючи зародковий розвиток курей, Арістотель спостерігав поступове новоутворення частин організму. Він висловив ідеї про єдність у природі та про градацію організмів, тобто про існування в природі поступових переходів від неживих тіл до рослин і від них — до тварин. Праці Арістотеля мали великий вплив на подальший розвиток біології і медицини.

Детальніше ознайомитись: https://library.udpu.edu.ua/library_files/rarutetu/04.2014/9261.pdf

Клод Адріан Гельвецій (1715 – 1771) – французький літератор і філософ-матеріаліст утилітарного напрямку; ідеолог французької буржуазії епохи Просвітництва.

У сфері політики та економіки Гельвецій виступав за повну ліквідацію феодальних відносин і феодальної власності. Був прихильником освіченого абсолютизму, оскільки вважав республіканську форму правління непридатною для великих держав. Критика Гельвецієм політичного устрою і законодавства феодального суспільства мала прогресивний для того часу характер. Головний твір Гельвеція — «Про розум» (1758) — належить до числа блискучих, талановитих творів філософської і атеїстичної думки XVIII ст. Це був, за словами Дідро, «здоровенний удар дрючком по пересудах усіх родів». Як вже зазначалось, реакція засудила книгу на спалення за порушення «основ християнської віри».

Аристотель. О частях животных [Текст] / Аристотель ; пер. с греч., вступ. статья и примечания В. П. Карпова ; [ред. А. Гайсинович, С. Сапожников]. – М. : Биомедгиз, 1937. – 219, [1] с. : фото, табл., портр. ; [12,5x20 см]. – (Классики биологии и медицины). – Издательская обложка, коленкорový переплет, (техническая ткань), увеличенный формат. Сохранность хорошая. – Указатель: с. 217–219.

Если хочешь поступать честно, принимай в расчет и верь только общественному интересу, а не окружающим людям. Личный интерес часто вводит их в заблуждение.

Детальніше ознайомитись: https://library.udpu.edu.ua/library_files/rarutetu/04.2014/18861.pdf

Климент Аркадійович Тімірязєв (1843 – 1920) – російський природознавець-дарвініст, біолог, фізіолог, один з основоположників російської і радянської школи фізіологів рослин; член-кореспондент РАН (1917 рік; член-кореспондент Петербурзької АН з 1890 року).

Дослідження Тімірязєва енергетичних закономірностей фотосинтезу мало важливе значення в обґрунтуванні вчення про єдність і зв'язок живої та неживої матерії в процесі кругообігу речовин і енергії в природі. К. А. Тімірязєв порушив проблему еволюції фотосинтезу, яка знайшла свій розвиток у сучасній науці.

Тімірязєв розробляв також питання водного режиму та мінерального живлення рослин; у впровадженні досягнень фізіології рослин і агрохімії в сільськогосподарську практику вчений бачив основи раціонального землеробства.

Крім теоретичних досліджень, до заслуг Тімірязєва варто віднести практичні успіхи — він першим запровадив у Російській імперії дослідження з окультуренням рослин у штучних ґрунтах.

Тімірязєв, К. А. Дарвінізм і селекція [Текст] : вибрані статті : збірник / К. А. Тімірязєв ; з передм. і під ред. В. Л. Комарова. – К.; Х. : Держ. вид-во колгоспної і радгоспної літ-ри УРСР, 1938. – 151, [5] с. : іл. ; 72x105. - Код групи: УВ. – (Класики природознавства). – Збереження хороше. Книги у видавничій палітурці з тисненням на верхній кришці. – Бібліогр.: с. 152–154.

До збірника увійшли ряд невеликих статей Климента Аркадійовича Тімірязєва з питань відбору, селекції, мінливості і спадковості, велика частина яких була спочатку надрукована в словнику «Гранат». У цих статтях, присвячених питанням дарвінізму і критиці його супротивників, він дав аналіз сучасного йому стану біологічної науки і залишив нам у спадок наукові висловлювання, цінність яких безперечна і тепер.

Детальніше ознайомитись:
https://library.udpu.edu.ua/library_files/rarytety/21390.pdf

Дмитро́ Олексáндрович Грáве (1863 – 1939) – український математик, творець першої великої математичної школи в Україні; академік АН України (1919), член-кореспондент РАН (1924) і почесний член АН СРСР (1929).

Д. О. Граве вирішив проблему знаходження всіх інтегралів системи диференціальних рівнянь задачі трьох тіл, що не залежать від закону дії сил, дав рішення задач картографічних проєкцій, знайшов деякі класи рівнянь п'ятого ступеня, вирішуваних в радикалах. Він працював також в області прикладної математики і механіки.

За 55 років наукової діяльності Дмитро Олександрович Граве опублікував близько 180 наукових робіт і написав

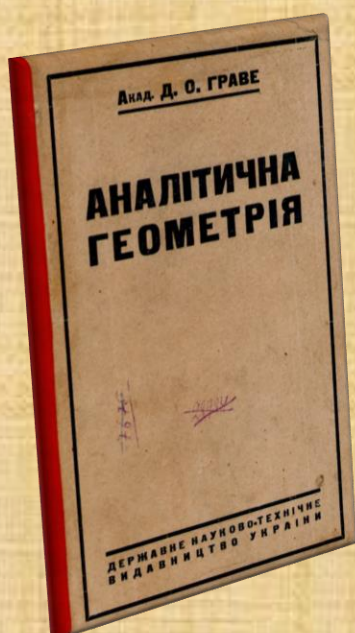
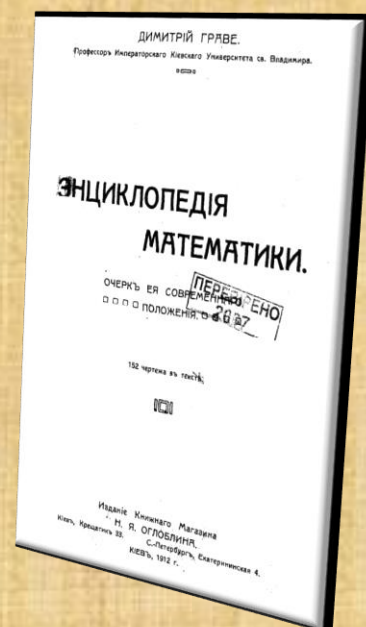
велику кількість підручників з математики («Основи аналітичної геометрії», «Теорія груп», «Теорія еліптичних функцій», «Елементарний курс теорії чисел», фундаментальний курс «Елементи вищої алгебри», «Математика страхової справи»).

Дані праці видані ще за життя Дмитра Олександровича.

Граве, Д. А. *Энциклопедия математики [Текст] : очерк ее современного положения : 152 чертежа в тексте / Дмитрий Граве, проф. Имп. Киев. ун-та св. Владимира. – К. : Н. Я. Оглоблин, 1912. – X, 601 с. : черт. ; [23,5x14 см]. - Код группы: УВ. — Твердый переплет, обычный формат. Сохранность средняя. – Указатели: с. 590–601.*

Детальніше ознайомитися:

https://library.udpu.edu.ua/library_files/rarutetu/04.2015/33319.pdf

Граве, Д. О. *Аналітична геометрія [Текст] / акад. Д. О. Граве. – X. ; К : Держ. наук.-техн. вид-во України, 1933. – 307, [1] с. : схеми, табл. ; [23x15 см]. - Код групи: УВ. –Збереження книги середнє. Видавнича палітурка не збереглась. Аркуш з назвою книги наклеєний на новостворену палітурку. – Бібліогр.: с. 302–306.*

Детальніше ознайомитися:

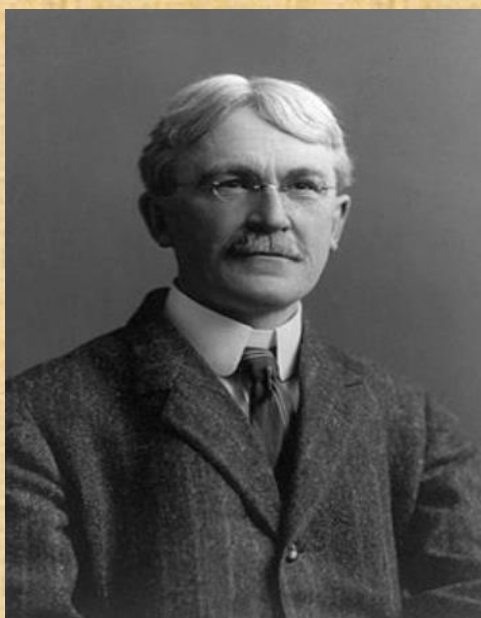
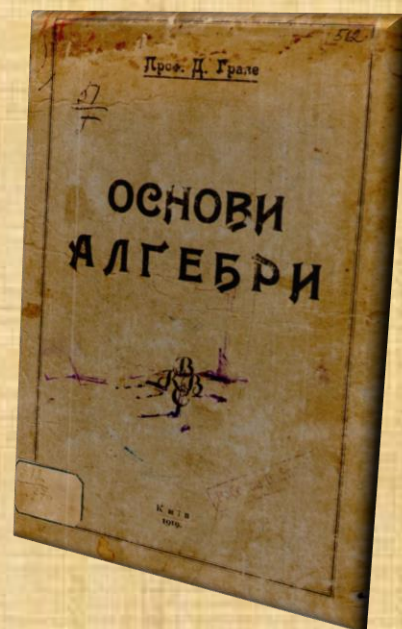
https://library.udpu.edu.ua/library_files/rarytety/1412.pdf

Граве, Д. О. Основи алгебри [Текст] : [шкільний підручник для середніх шкіл] / проф. Д. Граве. – К. : Союзбанк, 1919. – 266, [2] с. : табл. ; [24,5x16,5 см]. - Код групи: Укр. – Книга у видавничій обкладинці. Збереження середнє. Палітурка забруднена, в плямах. Верхня частина обкладинки заломлена. Тит лист відсутній, бібліографічний опис зроблений по електронному каталогу Запорізького нац. технічного ун-ту. – Бібліогр.: с. 263–266.

Детальніше ознайомитися:

https://library.udpu.edu.ua/library_files/rarytety/29830.pdf

Джон Дьюї (1859 – 1952) – американський філософ, психолог та реформатор освіти. Дьюї був значною постаттю в філософії прагматизму та засновником функціональної психології, пропагандистом освітнього прогресивізму.

В основі поглядів Дьюї на навчання, що вплинули на становлення світової педагогіки, лежала філософія прагматизму.

Він вважав, що дитина пізнає нове не заради самих знань, як думали попередники, а заради діяльності, вона цікавиться саме тим, що може зробити сама. У цьому напрямку Дьюї вперше «поєднав» пізнання і діяльність. При цьому він визначив місце пізнання і діяльності у розв'язанні повсякденних дитячих проблем.

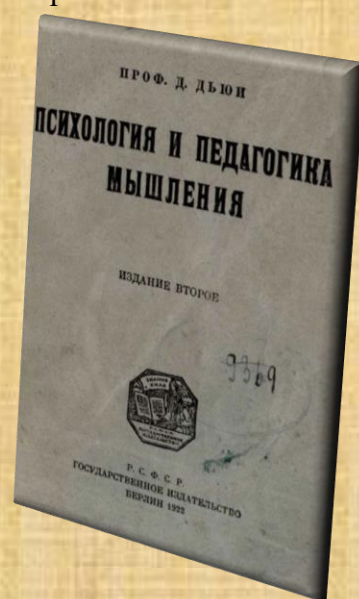
Дьюї, Д. Психология и педагогика мышления [Текст] / Д. Дьюи ; пер. с англ. Н. М. Никольской ; под ред. Н. Д. Виноградова. – Изд. 2-е. – Берлин : Госиздат РСФСР, 1922. – 196 с. ; [21.5x14 см.].

Книга піддає ретельному аналізу весь механізм людської думки. Автор доводить необхідність і можливість істинно-наукової постановки розуму в процесі придбання знань на всіх стадіях навчання, які супроводжуються конкретним аналізом різних типів і прийомів виховання і розвитку мислення.

Книга буде цікава педагогам, психологам, викладачам, усім, хто цікавиться проблемами освіти.

Детальніше ознайомитися:

https://library.udpu.edu.ua/library_files/rarutetu/3/16.pdf

Дякуємо за увагу!

Підготував: відділ комплектування та наукової обробки літератури